

Suvestinė redakcija nuo 2015-09-01 iki 2016-02-29

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1996, Nr. [12-313](#), i. k. 0961010ISTA00I-1175

Nauja redakcija nuo 2009-04-01:

Nr. [X-1660](#), 2008-07-01, Žin. 2008, Nr. 81-3172 (2008-07-17), i. k. 1081010ISTA00X-1660

LIETUVOS RESPUBLIKOS SUĖMIMO VYKDYMO Į S T A T Y M A S

1996 m. sausio 18 d. Nr. I-1175
Vilnius

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šio įstatymo paskirtis – nustatyti kardomąją priemonę – suėmimą (kardomąjį kalinimą) (toliau – suėmimas) vykdančias įstaigas, suėmimo vykdymo tvarką ir sąlygas, taip pat asmenų, laikomų suėmimą vykdančiose įstaigose, teisinę padėtį.

2. Šio įstatymo nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, nuostatomis.

2 straipsnis. Suėmimą vykdančios įstaigos

1. Suėmimas vykdomas tardymo izoliatoriuose (kardomojo kalinimo vietose) (toliau – tardymo izoliatoriai). Tardymo izoliatorius steigia, reorganizuoja, pertvarko ir likviduoja Lietuvos Respublikos Vyriausybė Teisingumo ministerijos teikimu. Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklės tvirtina teisingumo ministras.

2. Asmenys, kuriems paskirtas suėmimas, iki jų pasiuntimo į tardymo izoliatorių gali būti laikomi teritorinės policijos įstaigos areštinėje, tačiau ne ilgiau kaip penkiolika parų. Suimtieji ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro nutarimu arba teismo nutartimi iš tardymo izoliatoriaus gali būti perkelti (uždaryti) ikiteisminio tyrimo veiksams atlikti ar dėl bylų nagrinėjimo teisme į teritorinės policijos įstaigos areštinę, tačiau ne ilgiau kaip penkiolika parų. Toks laikymas teritorinės policijos įstaigos areštinėje turi būti nedelsiant nutrauktas, kai tai tampa nebereikalinga. Šiems asmenims taikomos šio įstatymo, išskyrus 23, 25, 26, 28, 40–43 straipsnius, nuostatos. Teritorinių policijos įstaigų areštinių vidaus tvarkos taisyklės tvirtina vidaus reikalų ministras, suderinęs su teisingumo ministru.

3 straipsnis. Suėmimo vykdymo tvarkos ir asmenų laikymo tardymo izoliatoriuose sąlygų užtikrinimas

Tardymo izoliatoriaus administracija, užtikrindama suėmimo vykdymo tvarką ir tinkamas asmenų laikymo tardymo izoliatoriuose sąlygas, vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, šiuo ir kitais įstatymais, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, kitais nacionaliniais ir Europos Sąjungos teisės aktais.

4 straipsnis. Įstatymų taikymas vykdant suėmimą

1. Suėmimas vykdomas pagal tuo metu galiojančius Lietuvos Respublikos įstatymus.

2. Suėmimo vykdymą reglamentuojančių Lietuvos Respublikos įstatymų kolizijos atveju taikomas palankesnis suimtojo teisinę padėtį nustatantis įstatymas.

3. Jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinėje sutartyje nustatytos kitokios taisyklės negu šiame įstatyme, taikomos tarptautinės sutarties taisyklės.

5 straipsnis. Bendrosios asmenų, laikomų tardymo izoliatoriuose, teisinės padėties nuostatos

1. Lietuvos Respublikos piliečiai, laikomi tardymo izoliatoriuose, turi visas Lietuvos Respublikos piliečiams įstatymų nustatytas teises, laisves ir pareigas su apribojimais, kuriuos nustato Baudžiamojo proceso kodeksas, šis ir kiti įstatymai.

2. Užsieniečių, laikomų tardymo izoliatoriuose, teisinę padėtį nustato Lietuvos Respublikos įstatymai, reglamentuojantys šių asmenų teises, laisves ir pareigas jų buvimo Lietuvos Respublikoje metu, Baudžiamojo proceso kodeksas, šis ir kiti įstatymai, taip pat Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys.

3. Vykdam suėmimą, draudžiama žmogų kankinti, žiauriai su juo elgtis arba žeminti jo orumą. Su suimtuoju net ir jo sutikimu draudžiami medicinos, biologiniai ir kitokie mokslo bandymai. Draudžiama, išskyrus Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytus atvejus, filmuoti ar fotografuoti suimtąjį be išankstinio jo sutikimo.

II SKYRIUS

ASMENŲ SUĖMIMAS, PRISTATYMAS IR PRIĖMIMAS Į TARDYMO IZOLIATORIUS

6 straipsnis. Asmenų suėmimo tvarka

1. Asmenis, kuriems paskirtas suėmimas, išskyrus nuteistuosius, atliekančius arešto bausmę areštinėse, terminuoto laisvės atėmimo ar laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmės pataisos įstaigose, suima ikiteisminio tyrimo ar kiti teisės saugos institucijų pareigūnai.

2. Suimant gali būti daroma asmens krata. Asmens krata daroma Baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka.

3. Arešto bausmę vykdančios areštinės ar pataisos įstaigos administracija, gavusi ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo nutartį skirti nuteistajam suėmimą, nedelsdama jį pasiunčia į tardymo izoliatorių.

7 straipsnis. Tardymo izoliatoriuose laikomi asmenys

1. Tardymo izoliatoriuose laikomi:

1) asmenys, kuriems paskirtas suėmimas;

2) nuteistieji arešto, terminuoto laisvės atėmimo ar laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmėmis, kuriems teismo nuosprendis įsiteisėjo, taip pat nuteistieji, kurie perduoti į Lietuvos Respubliką toliau atlikti terminuoto laisvės atėmimo ar laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmę, – iki šių nuteistųjų pasiuntimo į areštines ar pataisos įstaigas;

3) nuteistieji, kurie perduodami į jų pilietybės valstybę toliau atlikti terminuoto laisvės atėmimo ar laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmę, – iki šių nuteistųjų perdavimo jų pilietybės valstybei;

4) nuteistieji arešto, terminuoto laisvės atėmimo ar laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmėmis, kurie po teismo nuosprendžio įsiteisėjimo ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo, nagrinėjančio bylą teisiama jame posėdyje, nutartimi iki penkiolikos parų palikti tardymo izoliatoriuose arba perkelti į juos iš areštinių ar pataisos įstaigų ikiteisminio tyrimo veiksmams atlikti arba dėl bylų nagrinėjimo teisme;

5) nuteistieji, kuriems panaikintas bausmės vykdymo atidėjimas, siunčiami atlikti pagal nuosprendį paskirtą bausmę, – iki šių nuteistųjų pasiuntimo į pataisos įstaigas;

6) nuteistieji, kuriems panaikintas lygtinis paleidimas iš pataisos įstaigų arba lygtinis atleidimas nuo laisvės atėmimo bausmės prieš terminą, siunčiami į pataisos įstaigas atlikti likusią laisvės atėmimo bausmės dalį, – iki šių nuteistųjų pasiuntimo į pataisos įstaigas;

7) nuteistieji, palikti tardymo izoliatoriuose atlikti ūkio darbus Bausmių vykdymo kodekso 68 straipsnyje nustatyta tvarka;

8) asmenys, nurodyti Lietuvos Respublikos karo padėties įstatymo 12 straipsnio 5 dalyje;

9) Bausmių vykdymo kodekso 69 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka į tardymo izoliatorių specialius padalinius (pusiaukelės namus) perkelti nuteistieji.

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XII-1819](#), 2015-06-23, paskelbta TAR 2015-07-07, i. k. 2015-11074

2. Suimtųjų vaikai tardymo izoliatoriuje nelaikomi.

8 straipsnis. Asmenų pristatymo į tardymo izoliatorius pagrindai ir tvarka

1. Asmenų pristatymo į tardymo izoliatorius pagrindai:

1) ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo nutartis (nuosprendis) skirti suėmimą;

2) įsiteisėjęs teismo nuosprendis skirti laisvės atėmimo bausmę asmenims, kuriems nebuvo paskirtas suėmimas;

3) ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo, nagrinėjančio bylą teisiama jame posėdyje, nutartis perkelti iki penkiolikos parų nuteistąjį arešto ar laisvės atėmimo bausmė iš areštinės ar pataisos įstaigos į tardymo izoliatorių ikiteisminio tyrimo veiksmams baudžiamosiose bylose atlikti arba dėl bylų nagrinėjimo teisme.

2. Asmenis į tardymo izoliatorius ir iš jų į atitinkamus paskirties punktus pristato Viešojo saugumo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Viešojo saugumo tarnyba) ar konvojavimo teisę turintys ikiteisminio tyrimo įstaigų pareigūnai, kai reikia atlikti ikiteisminio tyrimo veiksmus.

3. Pristatytiesiems į tardymo izoliatorius asmenims daroma asmens krata, jų turimi daiktai patikrinami. Daryti suimtųjų asmens kratą ir jos metu dalyvauti gali tik tos pačios lyties pareigūnai.

4. Tardymo izoliatoriuose laikomiems asmenims draudžiami turėti daiktai ir reikmenys paaimami. Paimant šiuos daiktus ir reikmenis, surašomas protokolas, jį pasirašo draudžiamus turėti daiktus ir reikmenis paėmęs pareigūnas ir suimtas ar nuteistas. Jeigu asmuo atsisako šį protokolą pasirašyti, tai pažymima protokole.

5. Apie iš pristatyto į tardymo izoliatorių asmens paimitus daiktus ir reikmenis, kuriuos draudžiama turėti tardymo izoliatoriuose laikomiems asmenims, tardymo izoliatoriaus administracija raštu praneša nusikalstamą veiką tiriančiam ikiteisminio tyrimo pareigūnui ar prokurorui arba teismui, kurio žinioje yra byla. Paimti daiktai ir reikmenys gali būti pridėti prie ikiteisminio tyrimo medžiagos arba baudžiamosios bylos Baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka. Jeigu šie daiktai ir reikmenys prie ikiteisminio tyrimo medžiagos arba baudžiamosios bylos nepridedami, tardymo izoliatoriaus administracija pinigus įrašo į asmens, iš kurio jie buvo paimti, asmeninę sąskaitą, o kitus daiktus ir reikmenis atiduoda saugoti ar sunaikinti Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėse nustatyta tvarka.

6. Jei į tardymo izoliatorių pristatyto suimtojo asmens byloje nėra daktiloskopinės kortelės ar pavyzdžio genetiniam tipizavimui atlikti, tardymo izoliatoriaus administracija privalo apie tai pranešti ikiteisminį tyrimą kontroliuojančiam prokurorui ar teismui, kurio žinioje yra byla, kad būtų priimti sprendimai dėl šių veiksmų atlikimo. Dėl pristatyto nuteistojo asmens, kurio asmens byloje nėra daktiloskopinės kortelės, asmens nuotraukos ar pavyzdžio genetiniam tipizavimui atlikti, sprendimą atlikti reikiamus veiksmus priima tardymo izoliatoriaus direktorius. Asmens bylos turinį ir jos tvarkymą nustato Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklės.

7. Tardymo izoliatoriaus administracija apie asmens atvykimą ne vėliau kaip kitą dieną praneša jo sutuoktiniui, sugyventiniui arba artimiesiems giminaičiams.

III SKYRIUS

SUĖMIMO VYKDYMO TVARKA IR ASMENŲ LAIKYMO TARDYMO IZOLIATORIUOSE SĄLYGOS

PIRMASIS SKIRSNIS SUĖMIMO VYKDYMO REŽIMAS

9 straipsnis. Suėmimo vykdymo režimas ir pagrindiniai jo reikalavimai

1. Suėmimo vykdymo režimas – tai asmenų laikymo tardymo izoliatoriuose sąlygų ir elgesio taisyklių visuma.

2. Pagrindiniai suėmimo vykdymo režimo reikalavimai yra šie:

1) asmenų, laikomų tardymo izoliatoriuose, apsauga ir izoliavimas;

2) nuolatinė asmenų, laikomų tardymo izoliatoriuose, priežiūra;

3) asmenų, laikomų tardymo izoliatoriuose, laikymas atskirai šio įstatymo 10 straipsnyje nustatyta tvarka.

3. Asmenų, laikomų tardymo izoliatoriuose, izoliavimas užtikrinamas laikant juos rakinamose kamerose.

4. Nuolatinę asmenų, laikomų tardymo izoliatoriuose, priežiūrą atlieka šių įstaigų pareigūnai. Šių asmenų priežiūrai gali būti naudojamos techninės priemonės, daroma asmenų krata, tikrinami turimi daiktai, gaunami pašto bei perduodami siuntiniai ir smulkieji paketai su spauda. Pas asmenis jų laikymo tardymo izoliatoriuose metu rasti ir protokolu įforminti pinigai motyvuotu tardymo izoliatoriaus direktoriaus nutarimu paimami ir perduodami į šios įstaigos socialinės paramos suimtiesiems fondą. Socialinės paramos suimtiesiems fondo sudarymo ir jo lėšų naudojimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Daiktai ir reikmenys, kuriuos turėti tardymo izoliatoriuose laikomiems asmenims draudžiama, paimami ir Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių nustatyta tvarka saugomi ar sunaikinami.

10 straipsnis. Suimtųjų ir nuteistųjų laikymas atskirai

1. Suimtieji ir nuteistieji uždaromi kamerose laikantis šių izoliavimo reikalavimų ir atsižvelgiant į jų amžių, sveikatos būklę ir kitas asmenines savybes:

1) vyrai – atskirai nuo moterų;

2) nepilnamečiai – atskirai nuo suaugusiųjų;

3) suimtieji – atskirai nuo nuteistųjų;

4) asmenys, anksčiau atlikę su laisvės atėmimu susijusias bausmes, – atskirai nuo asmenų, anksčiau neatlikusių su laisvės atėmimu susijusių bausmių;

5) suimtieji ir nuteistieji, buvę ar esantys valstybės politikais, teisėsaugos, teismų, prokuratūros, kontrolės, valdžios ir valdymo institucijų valstybės tarnautojais, anksčiau neatlikę laisvės atėmimo bausmės, – atskirai nuo kitų suimtųjų ir nuteistųjų;

6) nuteistieji laisvės atėmimu iki gyvos galvos – atskirai nuo kitų suimtųjų ir nuteistųjų;

7) asmenys, kuriems taikomos Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso ir kriminalinės žvalgybos dalyvių, teisingumo ir teisėsaugos institucijų pareigūnų apsaugos nuo nusikalstamo poveikio įstatymo nuostatos, – atskirai nuo kitų suimtųjų ir nuteistųjų;

8) asmenys, nurodyti Lietuvos Respublikos karo padėties įstatymo 12 straipsnio 5 dalyje, – atskirai nuo kitų suimtųjų ir nuteistųjų;

9) asmenys, sergantys aktyvia plaučių tuberkulioze, – atskirai nuo kitų suimtųjų ir nuteistųjų.

2. Įtariamieji arba kaltinamieji, įtariamai arba kaltinami toje pačioje byloje, arba proceso dalyviai toje pačioje byloje laikomi atskirai tik gavus ikiteisminiam tyrimui vadovaujančio ar jį atliekančio prokuroro arba teismo, kurio žinioje yra byla, rašytinį nurodymą.

3. Nuteistieji, palikti tardymo izoliatoriuose atlikti ūkio darbus, laikomi atskirose patalpose.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1819](#), 2015-06-23, paskelbta TAR 2015-07-07, i. k. 2015-11074

11 straipsnis. Suėmimo vykdymo režimo užtikrinimo priemonės

1. Suėmimo vykdymo režimo užtikrinimo priemonės yra šios:

1) tardymo izoliatorių apsauga;

2) teisės ir suėmimo vykdymo režimo pažeidimų prevencija ir atskleidimas;

3) įėjimo į tardymo izoliatorius ir išėjimo iš jų tvarka;

4) tardymo izoliatorių vidaus tvarka;

5) dienotvarkė;

6) tardymo izoliatorių administracijos veiksmai susidarius ypatingai situacijai (suimtųjų riaušių, grupinio pasipriešinimo tardymo izoliatoriaus administracijai ar neteisėtų grupinių veiksmų, šiurkščiai pažeidžiančių tardymo izoliatoriaus vidaus tvarką, įkaitų grobimo atvejais).

2. Tardymo izoliatorių ir juose laikomų asmenų apsaugą atlieka šių įstaigų pareigūnai; jie gali būti apginkluojami šaunamaisiais ginklais. Tardymo izoliatorių apsaugai naudojamos inžinerinės ir techninės apsaugos priemonės. Tardymo izoliatoriaus administracija privalo pranešti šiose įstaigose laikomiems asmenims apie apsaugos priemones, kurios gali kelti pavojų gyvybei ir sveikatai. Jeigu tardymo izoliatoriuje susidaro ypatinga situacija, šios įstaigos apsaugai ir tvarkai palaikyti gali būti pasitelkti Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – Kalėjimų departamentas) ir jam pavaldžių įstaigų pareigūnai, taip pat Viešojo saugumo tarnyba ir policija vidaus reikalų ir teisingumo ministrų nustatyta tvarka.

3. Teisės ir suėmimo vykdymo režimo pažeidimų prevenciją vykdo ir šiuos pažeidimus atskleidžia tardymo izoliatoriuose šių įstaigų administracijos, bendradarbiaudamos su teisėsaugos institucijomis.

4. Tardymo izoliatoriams taikomos teisingumo ministro įsakymu tvirtinamos įėjimo į pataisos įstaigas ir išėjimo iš jų taisyklės. Prireikus tardymo izoliatoriaus administracija turi teisę patikrinti į tardymo izoliatorių įeinančių ir iš jo išeinančių asmenų daiktus ir drabužius, išskyrus Respublikos Prezidento, Seimo, Europos Parlamento ar Vyriausybės narių, teisėjų, gynėjų, prokurorų, ikiteisminio tyrimo pareigūnų, kitų pareigūnų, įstatymų nustatyta tvarka atliekančių tardymo izoliatorių veiklos kontrolę, dvasininkų daiktus ir drabužius, taip pat turi teisę patikrinti įvažiuojančias ir išvažiuojančias transporto priemones. Asmenų lankymosi tardymo izoliatoriuose tvarka nustatyta Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėse.

5. Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos aprašai tvirtinami šių įstaigų direktorių įsakymais. Suimtieji pasirašytinai supažindinami su jų teisėmis, pareigomis ir draudimais.

6. Suimtųjų dienotvarkėje privalo būti numatytas darbo, poilsio, buvimo gryname ore, mokymosi, socialinėms ir psichologinėms programoms skirtas laikas.

7. Tardymo izoliatoriaus administracija ypatingų situacijų metu veikia vadovaudamasi Bausmių vykdymo kodekso 118 ir 119 straipsnių, o specialiąsias priemones ir šaunamuosius ginklus naudoja vadovaudamasi Bausmių vykdymo kodekso 120–124 straipsnių nuostatomis.

ANTRASIS SKIRSNIS

TARDYMO IZOLIATORIUOSE LAIKOMŲ ASMENŲ TEISINĖ PADĖTIS

12 straipsnis. Tardymo izoliatoriuose laikomų asmenų teisinės padėties ypatumai

1. Asmenys, kuriems paskirtas suėmimas, nuteistieji arešto, terminuoto laisvės atėmimo ar laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmėmis, kuriems teismo nuosprendžiai neįsiteisėjo, laikomi suimtaisiais.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1819](#), 2015-06-23, paskelbta TAR 2015-07-07, i. k. 2015-11074

2. Suimtiesiems prilyginami:

1) nuteistieji arešto, terminuoto laisvės atėmimo ar laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmėmis, kuriems nuosprendžiai įsiteisėjo, – iki jų pasiuntimo į areštines ar pataisos įstaigas;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1819](#), 2015-06-23, paskelbta TAR 2015-07-07, i. k. 2015-11074

2) nuteistieji arešto, terminuoto laisvės atėmimo ar laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmėmis, kurie, vadovaudamiesi Baudžiamojo proceso kodekso 315 straipsnio nuostatomis, pareiškė norą atlikti bausmę, – iki jų pasiuntimo į areštines ar pataisos įstaigas;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1819](#), 2015-06-23, paskelbta TAR 2015-07-07, i. k. 2015-11074

3) nuteistieji arešto, terminuoto laisvės atėmimo ar laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmėmis, kuriems nuosprendis įsiteisėjo ir kurie ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo, nagrinėjančio bylą teisiamaajame posėdyje, nutartimi iki penkiolikos parų palikti tardymo izoliatoriuose ikiteisminio tyrimo veiksmams atlikti arba dėl bylų nagrinėjimo teisme;

4) nuteistieji, kuriems panaikintas bausmės vykdymo atidėjimas arba lygtinis paleidimas iš pataisos įstaigų, arba lygtinis atleidimas nuo laisvės atėmimo bausmės prieš terminą, – iki jų pasiuntimo į pataisos įstaigas.

3. Nuteistaisiais, atliekančiais arešto, terminuoto laisvės atėmimo ar laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes, laikomi:

1) nuteistieji arešto, terminuoto laisvės atėmimo ar laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmėmis, perkelti iki penkiolikos parų į tardymo izoliatorius iš areštinių ar pataisos įstaigų ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo, nagrinėjančio bylą teisiamaajame posėdyje, nutartimi ikiteisminio tyrimo veiksmams atlikti arba dėl bylų nagrinėjimo teisme;

2) nuteistieji, kurie perduoti į Lietuvos Respubliką toliau atlikti terminuoto laisvės atėmimo ar laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmę, – iki šių nuteistųjų pasiuntimo į areštines ar pataisos įstaigas;

3) nuteistieji, kurie perduodami į jų pilietybės valstybę toliau atlikti terminuoto laisvės atėmimo ar laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmę, – iki šių nuteistųjų perdavimo jų pilietybės valstybei;

4) nuteistieji, palikti tardymo izoliatoriuose atlikti ūkio darbus;

5) Bausmių vykdymo kodekso 69 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka į tardymo izoliatorių specialius padalinius (pusiaukelės namus) perkelti nuteistieji.

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XII-1819](#), 2015-06-23, paskelbta TAR 2015-07-07, i. k. 2015-11074

4. Šio straipsnio 3 dalyje nurodytiems asmenims taikomos Bausmių vykdymo kodekso nuostatos.

13 straipsnis. Suimtųjų teisė gauti informaciją apie jų laikymo tardymo izoliatoriuose tvarką, sąlygas ir teisinę padėtį

1. Suimtieji turi teisę gauti rašytinę informaciją apie jų laikymo tardymo izoliatoriuose tvarką ir sąlygas, teises, pareigas ir jiems taikomus draudimus. Šią informaciją tardymo izoliatoriaus administracija pateikia lietuvių kalba arba suimtojo gimtąja kalba, arba ta kalba, kurią suimtas suprantą.

2. Tardymo izoliatoriaus administracija privalo užtikrinti, kad kiekvienoje kameroje būtų iškabinta informacija apie Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas suimtųjų teises, pareigas, draudimus ir dienotvarkę.

3. Tardymo izoliatorių darbuotojai, lankydami suimtuosius kameroje, taip pat jų asmeninio priėmimo metu prireikus išaiškina suimtiesiems jų laikymo šiose įstaigose tvarką ir sąlygas, teises, pareigas ir jiems taikomus draudimus.

14 straipsnis. Suimtųjų teisė susitikti su gynėju

1. Suimtas turi teisę susitikti su savo gynėju. Susitikimų skaičius ir trukmė neribojami.

2. Suimtųjų susitikimų su savo gynėju tvarka nustatyta Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėse.

15 straipsnis. Suimtųjų teisė teikti pasiūlymus, prašymus (pareiškimus), peticijas ir skundus

1. Suimtieji turi teisę kreiptis su pasiūlymais, prašymais (pareiškimais), peticijomis ir skundais į valstybės ir savivaldybių institucijų pareigūnus ir tarnautojus, nevyriausybines organizacijas ir tarptautines institucijas.

2. Nusikalstamą veiką tiriančiam ikiteisminio tyrimo pareigūnui ar prokurorui, teismui, kurio žinioje yra byla, Seimo kontrolieriui, teisingumo ministrai, kitų valstybės ir savivaldybių institucijų

pareigūnams ir tarnautojams, tarptautinėms institucijoms, kurių kompetenciją priimti asmenų, kuriems suėmimas vykdomas Lietuvoje, pareiškimus yra pripažinusi Lietuvos Respublika, adresuoti pasiūlymai, prašymai (pareiškimai), peticijos ir skundai netikrinami ir turi būti išsiunčiami per vieną darbo dieną nuo jų gavimo momento.

3. Atsakymai į suimtųjų pasiūlymus, prašymus (pareiškimus), peticijas ir skundus per dvi darbo dienas nuo jų gavimo momento pasirašytinai įteikiami suimtiesiems.

4. Suimtiesiems draudžiama siųsti anoniminius skundus valstybės ir savivaldybių institucijoms ir pareigūnams. Be to, draudžiama kreiptis į valstybės ir savivaldybių institucijų pareigūnus bei tarnautojus ir nevyriausybines organizacijas su pasiūlymais, prašymais (pareiškimais), peticijomis ir skundais kitų suimtųjų ar nuteistųjų vardu arba ne per tardymo izoliatoriaus administraciją, išskyrus šio straipsnio 5 dalyje numatytus atvejus.

5. Suimtieji turi teisę tiesiogiai kreiptis į Respublikos Prezidentą, Seimo ar Vyriausybės narį, prokurorą, Seimo kontrolierių arba Teisingumo ministerijos atstovą šių asmenų lankymosi tardymo izoliatoriuose metu.

6. Jeigu suimtasis asmeninėje sąskaitoje neturi pinigų vokams, pašto ženklams, rašymo priemonėms ir popieriui įsigyti ir jų prašo, tardymo izoliatoriaus administracija privalo aprūpinti jais suimtąjį iš šios įstaigos lėšų.

16 straipsnis. Suimtųjų teisė susirašinėti

1. Suimtieji turi teisę siųsti giminaičiams ir kitiems asmenims ir gauti iš jų neribotą kiekį laiškų. Tardymo izoliatoriaus administracija suimtojo vardu gautus laiškus jam įteikia, taip pat suimtųjų įteiktus laiškus išsiunčia adresatams ne vėliau kaip per dvi darbo dienas nuo laiško gavimo dienos.

2. Suimtųjų gaunami ir siunčiami laiškai ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo nutartimi gali būti tikrinami, kad būtų užkirstas kelias nusikalstamoms veikoms ar kitiems teisės pažeidimams arba apsaugotos kitų asmenų teisės ir laisvės, arba laikinai (iki trijų mėnesių) sustabdytas laiškų išsiuntimas ir įteikimas. Ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo nutartyje turi būti nurodomi laiškų tikrinimo arba išsiuntimo ir įteikimo sustabdymo pagrindai, trukmė, būdas, asmenys, kurių siunčiami ar gaunami laiškai bus tikrinami arba kurių laiškų išsiuntimas ir įteikimas sustabdomas, ir kitos aplinkybės, dėl kurių laiškus būtina tikrinti arba sustabdyti jų išsiuntimą ir įteikimą. Laiškų išsiuntimo ir įteikimo sustabdymas gali būti pratęstas, tačiau kiekvienu atveju ne ilgesniam negu trijų mėnesių laikotarpiui. Laiškų tikrinimas nutraukiamas arba jų išsiuntimas ir gavimas atnaujinamas išnykus pagrindams, dėl kurių laiškai buvo tikrinami arba jų išsiuntimas ir gavimas buvo sustabdytas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1819](#), 2015-06-23, paskelbta TAR 2015-07-07, i. k. 2015-11074

3. Suimtųjų susirašinėjimas su gynėjais netikrinamas.

4. Siunčiamų laiškų pašto išlaidas apmoka patys suimtieji. Jeigu suimtasis pageidauja susirašinėti su savo gynėju, bet asmeninėje sąskaitoje neturi pinigų vokams, pašto ženklams, rašymo priemonėms ir popieriui įsigyti ir jų prašo, tardymo izoliatoriaus administracija privalo aprūpinti jais suimtąjį iš šios įstaigos lėšų.

17 straipsnis. Suimtųjų teisė susitikti su žurnalistais

1. Ikiteisminiam tyrimui vadovaujančio ar jį atliekančio prokuroro arba teismo, kurio žinioje yra byla, rašytiniu sutikimu suimtieji turi teisę susitikti su žurnalistais.

2. Šio įstatymo 12 straipsnio 2 dalies 1, 2 ir 4 punktuose nurodytiems asmenims, norintiems susitikti su žurnalistais, nereikia gauti ikiteisminiam tyrimui vadovaujančio ar jį atliekančio prokuroro arba teismo, kurio žinioje yra byla, rašytinio sutikimo.

18 straipsnis. Suimtųjų teisė dalyvauti rinkimuose, referendume arba visuotinėje apklausoje (plebiscite)

1. Suimtieji turi teisę dalyvauti rinkimuose ir referendume Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

2. Užsieniečių, kuriems suėmimas vykdomas Lietuvos Respublikoje, dalyvavimo jų valstybėse vykstančiuose rinkimuose, referendume arba visuotinėje apklausoje (plebiscite) klausimai sprendžiami Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių nustatyta tvarka.

19 straipsnis. Suimtųjų teisė sudaryti civilinius sandorius

Civilinio kodekso nustatyta tvarka suimtieji turi teisę disponuoti savo turtu, esančiu ne tardymo izoliatoriuje, taip pat per atstovą sudaryti sandorius, išskyrus sandorius, kurie dėl savo pobūdžio gali būti sudaromi tik asmeniškai, ir šiame įstatyme nustatytas išimtis.

20 straipsnis. Suimtųjų teisė sudaryti santuoką

1. Suimtieji turi teisę Civilinio kodekso nustatyta tvarka sudaryti santuoką.

2. Apie suimtojo, išskyrus šio įstatymo 12 straipsnio 2 dalies 1, 2 ir 4 punktuose nurodytus asmenis, prašymą suteikti jam galimybę sudaryti santuoką tardymo izoliatoriaus administracija privalo nedelsdama raštu pranešti šio suimtojo ikiteisminiam tyrimui vadovaujančiam ar jį atliekančiam prokurorui arba teismui, kurio žinioje yra byla.

3. Suimtojo santuoka su kitu asmeniu sudaroma tardymo izoliatoriuje.

4. Santuokos sudarymo tardymo izoliatoriuose tvarka nustatyta Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėse.

21 straipsnis. Suimtųjų teisė atlikti religines apeigas

1. Suimtieji turi teisę dienotvarkėje nustatytu laisvalaikio metu tardymo izoliatoriuose vieni arba kartu su kitais suimtaisiais atlikti religines apeigas.

2. Tardymo izoliatoriaus administracija privalo užtikrinti, kad religinės apeigos netrukdytų kitų suimtųjų poilsiui ir kad atliekant šias apeigas būtų laikomasi šio įstatymo 10 straipsnyje nustatytų reikalavimų.

3. Suimtųjų pageidavimu, suderinus su tardymo izoliatoriaus administracija, religinėms apeigoms atlikti kviečiamas dvasininkas.

4. Religinių apeigų atlikimo tardymo izoliatoriuose tvarka nustatyta Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėse.

22 straipsnis. Suimtųjų teisė pasimatyti

1. Suimtiesiems pasimatymų su giminaičiais ir kitais asmenimis skaičius neribojamas, tačiau pasimatymą tardymo izoliatoriaus administracija leidžia tik norinčio pasimatyti suimtojo ikiteisminiam tyrimui vadovaujančio ar jį atliekančio prokuroro arba teismo, kurio žinioje yra byla, rašytiniu sutikimu. Šis sutikimas gali būti vienkartinis arba daugkartinis. Jei ikiteisminiam tyrimui vadovaujantis ar jį atliekantis prokuroras arba teismas, kurio žinioje yra byla, nesutinka leisti suimtajam pasimatyti su giminaičiais ir kitais asmenimis, suimtajam ir tardymo izoliatoriaus administracijai turi būti pateikiamas motyvuotas sprendimas.

2. Vienas suimtojo pasimatymas gali trukti ne ilgiau kaip dvi valandas.

3. Šio įstatymo 12 straipsnio 2 dalies 1, 2 ir 4 punktuose nurodytiems asmenims, norintiems pasimatyti, nereikia gauti ikiteisminiam tyrimui vadovaujančio ar jį atliekančio prokuroro arba teismo, kurio žinioje yra byla, rašytinio sutikimo. Šie asmenys turi teisę į vieną pasimatymą.

4. Pasimatymų tvarka nustatyta Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėse.

23 straipsnis. Suimtųjų teisė paskambinti telefonu

1. Suimtiesiems telefoninių pokalbių su giminaičiais, sutuoktiniu ar sugyventiniu skaičius neribojamas, tačiau telefoninį pokalbį tardymo izoliatoriaus administracija leidžia tik norinčio paskambinti telefonu suimtojo ikiteisminiam tyrimui vadovaujančio ar jį atliekančio prokuroro arba teismo, kurio žinioje yra byla, rašytiniu sutikimu. Šis sutikimas gali būti vienkartinis arba daugkartinis. Jei ikiteisminiam tyrimui vadovaujantis ar jį atliekantis prokuroras arba teismas, kurio

žinioje yra byla, nesutinka leisti suimtajam paskambinti, suimtajam ir tardymo izoliatoriaus administracijai turi būti pateikiamas motyvuotas sprendimas. Šio įstatymo 12 straipsnio 2 dalies 1, 2 ir 4 punktuose nurodytiems asmenims, norintiems paskambinti telefonu, nereikia gauti ikiteisminiam tyrimui vadovaujančio ar jį atliekančio prokuroro arba teismo, kurio žinioje yra byla, rašytinio sutikimo.

2. Suimtajam paskambinti telefonu leidžiama, jeigu jis tuo metu yra mokus arba naudojasi ryšio paslauga kalbėti telefonu kito abonento sąskaita. Vienas pokalbis telefonu negali trukti ilgiau kaip 15 minučių. Telefoninio pokalbio išlaidas, kai nesinaudojama ryšio paslauga kalbėti telefonu kito abonento sąskaita, apmoka pats suimtasis.

3. Šiame straipsnyje numatytos suimtųjų teisės paskambinti telefonu įgyvendinimo tvarka nustatyta Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėse.

24 straipsnis. Suimtųjų teisė gauti pašto ar perduodamus siuntinius ir smulkiuosius paketus

1. Suimtieji turi teisę per tris mėnesius gauti vieną pašto ar perduodamą drabužių, patalynės (išskyrus antklodę, čiužinį ir pagalvę), avalynės siuntinį ir neribotą kiekį smulkiųjų paketų su spauda, vokais, pašto ženklais bei rašymo popieriumi.

2. Vienas pašto siuntinys neturi sverti daugiau kaip dešimt kilogramų, o perduodamas siuntinys – daugiau kaip penkiolika kilogramų.

3. Tardymo izoliatoriaus administracija gali priimti labdaros siuntas.

4. Pašto ar perduodamų drabužių, patalynės (išskyrus antklodę, čiužinį ir pagalvę), avalynės siuntinių, smulkiųjų paketų priėmimo ir įteikimo tardymo izoliatoriuose laikomiems asmenims tvarka ir labdaros siuntų priėmimo ir paskirstymo šiems asmenims tvarka nustatyta Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėse.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1819](#), 2015-06-23, paskelbta TAR 2015-07-07, i. k. 2015-11074

25 straipsnis. Suimtųjų teisė gauti ir siųsti pinigines perlaidas

1. Suimtiesiems leidžiama gauti pinigines perlaidas ir siųsti jas sutuoktiniams, sugyventiniams ir artimiesiems giminaičiams, o tardymo izoliatoriaus direktoriaus leidimu – kitiems asmenims.

2. Perlaidomis gauti pinigai įrašomi į suimtojo asmeninę sąskaitą.

3. Tardymo izoliatoriaus administracija privalo priimti suimtajam atneštus grynuosius pinigus.

4. Piniginių perlaidų siuntimo, perlaidomis gautų pinigų įrašymo į asmenines sąskaitas ir grynujų pinigų priėmimo tvarka nustatyta Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėse.

26 straipsnis. Suimtųjų teisė įsigyti literatūros ir rašomųjų reikmenų

1. Suimtiesiems leidžiama už asmeninėse sąskaitose turimus pinigus įsigyti neribotą kiekį literatūros ir rašomųjų reikmenų, taip pat prenumeruoti laikraščius ir žurnalus.

2. Teisę prenumeruoti suimtiesiems laikraščius ir žurnalus turi jų sutuoktiniai, sugyventiniai ir artimieji giminaičiai, taip pat kiti fiziniai ir juridiniai asmenys.

3. Suimtiesiems draudžiama gauti, įsigyti, laikyti, platinti arba prenumeruoti smurtą ar žiaurumą propaguojančius, taip pat pornografinius leidinius.

27 straipsnis. Suimtųjų teisė naudotis televizoriais, radijo imtuvais, kompiuteriais, kompiuterinių žaidimų aparatais ir kitais daiktais

1. Suimtiesiems leidžiama naudotis sutuoktinio, sugyventinio arba artimųjų giminaičių perduotais televizoriais, radijo imtuvais, kompiuteriais, kompiuterinių žaidimų aparatais ir kitais Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėse nurodytais daiktais.

2. Naudojimosi šio straipsnio 1 dalyje nurodytais daiktais tvarka nustatyta Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėse.

3. Iš suimtųjų, sistemingai pažeidinėjančių naudojimosi šio straipsnio 1 dalyje nurodytais daiktais tvarką, šie daiktai motyvuotu tardymo izoliatoriaus direktoriaus nutarimu paimami ir saugomi tardymo izoliatoriuje. Paimti daiktai grąžinami juos perdavusiems asmenims pagal jų arba

suimtojo rašytinį prašymą arba suimtajam, kai jis perkeliamas į areštinę ar pataisos įstaigą arba paleidžiamas iš tardymo izoliatoriaus.

28 straipsnis. Suimtųjų teisė pirkti maisto produktų ir būtiniausių reikmenų

1. Suimtiesiems leidžiama už asmeninėse sąskaitose turimus pinigus ne grynaisiais pinigais pirkti maisto produktų ir būtiniausių reikmenų Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių nustatyta tvarka.

2. Tardymo izoliatoriuose laikomiems asmenims draudžiamų pirkčių maisto produktų ir būtiniausių reikmenų sąrašas nustatytas Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėse.

29 straipsnis. Suimtųjų teisė pasivaikščioti gryname ore

1. Suimtieji turi teisę kasdien ne mažiau kaip vieną valandą pasivaikščioti gryname ore. Nepilnamečiams, nėščioms moterims ir ligoniams pagal gydytojų išvadą suteikiami du ne trumpesni kaip vienos valandos pasivaikščiojimai per dieną. Pasivaikščiojimo gryname ore trukmę įsakymu nustato tardymo izoliatoriaus direktorius.

2. Suimtųjų pasivaikščiojimas vyksta dienos metu specialiai tam skirtoje tardymo izoliatoriaus teritorijoje, laikantis šio įstatymo 10 straipsnio reikalavimų. Pasivaikščiojimo gali nebūti arba jo trukmė gali būti sutrumpinama tik dėl nepalankių oro sąlygų, jei su tuo sutinka suimtas.

3. Pasivaikščiojimas gali būti nutrauktas, jei suimtasis pažeidžia Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių nustatytą pasivaikščiojimų tvarką.

30 straipsnis. Suimtųjų teisė į trumpalaikę išvyką už tardymo izoliatoriaus ribų

1. Suimtiesiems gali būti leidžiama išvykti už tardymo izoliatoriaus ribų Lietuvos Respublikos teritorijoje ne ilgiau kaip penkioms paroms dėl sutuoktinio, sugyventinio ar artimojo giminaičio mirties ar sunkios ligos, gresiančios gyvybei, dėl gaivalinės nelaimės, padariusios didelę turtinę žalą suimtajam ar jo sutuoktiniui, sugyventiniui arba artimiesiems giminaičiams.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1819](#), 2015-06-23, paskelbta TAR 2015-07-07, i. k. 2015-11074

2. Leidimą išvykti, gavęs suimtojo ikiteisminiam tyrimui vadovaujančio ar jį atliekančio prokuroro arba teismo, kurio žinioje yra byla, rašytinį sutikimą, duoda tardymo izoliatoriaus direktorius, atsižvelgdamas į suimtojo asmenybę ir jo elgesį buvimo tardymo izoliatoriuje laiku. Jei ikiteisminiam tyrimui vadovaujantis ar jį atliekantis prokuroras arba teismas, kurio žinioje yra byla, nesutinka leisti suimtajam išvykti už tardymo izoliatoriaus ribų, suimtajam ir tardymo izoliatoriaus administracijai turi būti pateikiamas motyvuotas sprendimas. Šio įstatymo 12 straipsnio 2 dalies 1, 2 ir 4 punktuose nurodytiems asmenims, norintiems išvykti, nereikia gauti ikiteisminiam tyrimui vadovaujančio ar jį atliekančio prokuroro arba teismo, kurio žinioje yra byla, rašytinio sutikimo. Laikas, kurį suimtas buvo išvykęs už tardymo izoliatoriaus ribų, įskaitomas į suėmimo laiką. Kelionės išlaidas apmoka pats suimtas arba jo sutuoktinis, sugyventinis ar artimieji giminaičiai.

3. Pilnamečiai suimtieji ikiteisminiam tyrimui vadovaujančio ar jį atliekančio prokuroro arba teismo, kurio žinioje yra byla, rašytiniu nurodymu vyksta su apsauga. Apsaugą atlieka tardymo izoliatorių pareigūnai. Pilnamečiai suimtieji, kuriems apsauga nebuvo paskirta, taip pat nepilnamečiai suimtieji vyksta su tardymo izoliatoriaus pareigūno ar kelių pareigūnų palyda. Pilnamečiams suimtiesiems išvykos metu gali būti uždedami antrankiai.

4. Tvarka, kuria suimtiesiems leidžiama išvykti už tardymo izoliatoriaus ribų, nustatyta Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėse.

31 straipsnis. Suimtųjų užsieniečių teisė palaikyti ryšius su savo valstybių atstovais

Suimtieji užsieniečiai turi teisę palaikyti ryšius su savo valstybių diplomatinėmis atstovybėmis ir konsulinėmis įstaigomis.

32 straipsnis. Suimtųjų pareigos ir jiems taikomi draudimai

1. Suimtieji privalo:

- 1) vykdyti įstatymų reikalavimus ir laikytis tardymo izoliatoriuje nustatytos vidaus tvarkos;
- 2) vykdyti tardymo izoliatoriaus administracijos reikalavimus;
- 3) tardymo izoliatoriaus administracijos paskyrimu eilės tvarka tvarkyti kameras, kuriose patys gyvena;

4) tausoti tardymo izoliatoriaus, o jeigu suimtas mokosi, – ir švietimo ar profesinio mokymo įstaigos turtą;

5) pasibaigus pasivaikščiavimui ir ilgalaikiam pasimatymui, sutvarkyti tam skirtą vietą ar patalpą.

2. Suimtiesiems draudžiama:

1) organizuoti piketus, mitingus, demonstracijas ir kitus grupinius renginius be tardymo izoliatoriaus administracijos leidimo ir juose dalyvauti;

2) be tardymo izoliatoriaus administracijos leidimo bendrauti su asmenimis, laikomais kitose kamerose;

3) įsigyti, gaminti, platinti, laikyti ar vartoti alkoholinius gėrimus ar jų surogatus, toksines, narkotines, psichotropines ar kitas psichiką veikiančias medžiagas, be gydytojo leidimo vartoti medikamentus;

4) bet koku būdu įgyti ar perleisti tiek savo, tiek valstybės turtą kitiems suimtiesiems, nuteistiesiems ar tardymo izoliatoriaus administracijai, taip pat teikti mokamas ar kitaip atlyginamas paslaugas tiek kitiems suimtiesiems ar nuteistiesiems, tiek tardymo izoliatoriaus administracijai;

5) daryti tatuiruotes sau ir kitiems asmenims;

6) be tardymo izoliatoriaus administracijos leidimo platinti rankraščius ir leidinius;

7) kurstyti kitus suimtuosius ir nuteistuosius atsisakyti vykdyti tardymo izoliatoriaus administracijos reikalavimus;

8) reikalauti bet kokios paslaugos iš kito suimtojo ar nuteistojo, naudoti fizinį ar psichinį smurtą prieš kitus asmenis;

9) turėti tabako gaminių drausmės izoliatoriuose ir laisvės atėmimo vietų ligoninių stacionaruose.

3. Suimtiesiems draudžiama turėti Bausmių vykdymo kodekso 1 priede nustatytus daiktus ir reikmenis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1819](#), 2015-06-23, paskelbta TAR 2015-07-07, i. k. 2015-11074

TREČIASIS SKIRSNIS SUIMTIESIEMS SKIRIAMOS PASKATINIMO PRIEMONĖS IR NUOBAUDOS. SUIMTŲJŲ MATERIALINĖ ATSAKOMYBĖ

33 straipsnis. Suimtiesiems skiriamos paskatinimo priemonės

Už nepriekaištingą elgesį suimtiesiems gali būti skiriamos šios paskatinimo priemonės:

- 1) paskirtos nuobaudos panaikinimas prieš terminą;
- 2) pasivaikščiavimo laiko pailginimas iki trijų valandų;
- 3) pasimatymo laiko pailginimas iki keturių valandų.

34 straipsnis. Suimtiesiems skiriamos nuobaudos

1. Už suėmimo vykdymo režimo pažeidimą suimtiesiems gali būti skiriamos šios nuobaudos:

- 1) papeikimas;
- 2) pasivaikščiavimo pailginto laiko panaikinimas;
- 3) teisės apsipirkti tardymo izoliatoriaus parduotuvėje (išskyrus higienos reikmenis ir kanceliarines prekes) atėmimas iki vieno mėnesio;
- 4) uždarymas į drausmės izoliatorių iki dešimties parų šio straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais ir tvarka.

2. Suimtieji, kurie per vienus metus padaro ne mažiau kaip tris režimo pažeidimus, taip pat šio įstatymo 32 straipsnio 1 dalies 2 punkte ir 2 dalies 1, 3, 7 ir 8 punktuose nurodytais atvejais motyvuotu tardymo izoliatoriaus direktoriaus nutarimu gali būti uždaryti į drausmės izoliatorių iki

dešimties parų, o nepilnamečiai – iki penkių parų. Nėščioms moterims ir asmenims, kurie dėl medicininių priežasčių negali būti uždaryti į drausmės izoliatorių, ši nuobauda neskiriama, o jeigu buvo paskirta, – nevykdoma.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1819](#), 2015-06-23, paskelbta TAR 2015-07-07, i. k. 2015-11074

35 straipsnis. Paskatinimo priemonių skyrimo suimtiesiems tvarka

1. Šio įstatymo 33 straipsnyje numatytos paskatinimo priemonės skiriamos įgalioto pareigūno nutarimu arba įsakymu. Pareigūnų, turinčių teisę skirti paskatinimo priemones suimtiesiems, sąrašas ir jų įgaliojimai skiriant paskatinimo priemones nustatyti Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėse.

2. Paskyręs nuobaudą pareigūnas, siekdamas paskatinti, suimtajam prieš terminą gali panaikinti vieną pirmiau paskirtą nuobaudą.

3. Pasivaikščiojimo laikas paskatinimo tvarka pailginamas ne ilgiau kaip vieną mėnesį.

4. Vienu nutarimu arba įsakymu galima pailginti vieno pasimatymo laiką.

36 straipsnis. Nuobaudų skyrimo suimtiesiems tvarka

1. Šio įstatymo 34 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatyta nuobauda skiriama rašytiniu įgalioto pareigūno nutarimu arba įsakymu. Pareigūnų, turinčių teisę skirti nuobaudas suimtiesiems, sąrašas ir jų įgaliojimai skiriant nuobaudas nustatyti Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėse.

2. Skiriant nuobaudas atsižvelgiama į pažeidimo padarymo aplinkybes, į paskirtų nuobaudų kiekį ir pobūdį, taip pat į suimtojo rašytinį pasiaiškinimą dėl pažeidimo. Skiriamos nuobaudos turi atitikti padaryto pažeidimo sunkumą ir pobūdį.

3. Nuobauda gali būti skiriama tik pažeidimą padariusiam suimtajam. Už kelis vienu metu padarytus pažeidimus skiriama viena nuobauda.

4. Nuobauda turi būti paskirta ne vėliau kaip per dešimt parų nuo pažeidimo atskleidimo dienos, o jei dėl pažeidimo buvo atliekamas tyrimas, – nuo tyrimo pabaigos dienos, bet ne vėliau kaip per mėnesį nuo pažeidimo padarymo dienos.

5. Paskirta nuobauda vykdoma tuoj pat ir ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo jos paskyrimo. Nuobauda, kuri nebuvo pradėta vykdyti per vieną mėnesį nuo jos paskyrimo dienos, nebevykdoma.

6. Šio įstatymo 34 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose numatytos nuobaudos skiriamos tardymo izoliatoriaus direktoriaus nutarimu.

7. Suimtasis turi teisę apskusti jam paskirtą nuobaudą šio įstatymo 49 straipsnio nustatyta tvarka. Skundo pateikimas nuobaudos vykdymo nesustabdo. Aukštesnes pareigas einantis pareigūnas nuobaudą sušvelnina arba ją panaikina, jeigu ją paskyręs pareigūnas viršijo savo įgaliojimus, netinkamai įvertino visas pažeidimo padarymo aplinkybes arba jeigu nuobauda paskirta nepadariusiam pažeidimo suimtajam.

8. Jeigu per šešis mėnesius, o nepilnamečiui – per tris mėnesius po nuobaudos atlikimo dienos (jeigu nuobauda nebuvo vykdoma – nuo jos paskyrimo dienos) nepaskiriama nauja nuobauda, laikoma, kad asmuo neturi nuobaudų.

9. Suimtiesiems, kurie siunčiami į areštines ar pataisos įstaigas atlikti arešto, terminuoto laisvės atėmimo ar laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmės, paskirtos nuobaudos nebevykdomos.

37 straipsnis. Laikinas suimtųjų izoliavimas

Kai kitomis priemonėmis negalima užkirsti kelio teisės pažeidimui ir būtina pažeidimą padariusį suimtąjį, išskyrus šio įstatymo 34 straipsnio 2 dalyje nurodytus asmenis, laikinai, kol nėra tardymo izoliatoriaus direktoriaus, izoliuoti, jis gali būti laikinai uždarytas į drausmės izoliatorių. Toks suimtojo laikinas izoliavimas galimas tik iki tardymo izoliatoriaus direktoriaus ar jį pavaduojančio pareigūno atvykimo į tardymo izoliatorių, bet ne ilgiau kaip dvidešimt keturias valandas, ir nelaikomas nuobauda. Jeigu už padarytą pažeidimą paskiriama nuobauda – uždarymas į drausmės izoliatorių, laikino izoliavimo laikas įskaitomas į bendrą nutarimu paskirtos nuobaudos laiką.

Straipsnio pakeitimai:

38 straipsnis. Suimtųjų laikymo drausmės izoliatoriuose sąlygos

1. Drausmės izoliatoriuose laikomi suimtieji neturi teisės gauti pasimatymų, smulkiųjų paketų su spauda, paskambinti telefonu, įsigyti maisto produktų ir būtiniausių reikmenų, siųsti laiškus. Jiems neleidžiama naudotis stalo žaidimais, televizoriais, kompiuteriais, kompiuterinių žaidimų aparatais, radijo imtuvais ir kitais Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėse nurodytais daiktais.

2. Drausmės izoliatoriuose laikomiems suimtiesiems leidžiama skaityti knygas, žurnalus, laikraščius ir kitą literatūrą ir kasdien vieną valandą pasivaikščioti gryname ore.

3. Drausmės izoliatoriuose suimtieji laikomi po vieną.

4. Už pažeidimus, padarytus drausmės izoliatoriuje, suimtiesiems gali būti skiriamos šio įstatymo 34 straipsnyje nurodytos nuobaudos, išskyrus pakartotinį uždarymą į drausmės izoliatorių.

39 straipsnis. Suimtųjų materialinė atsakomybė

1. Suimtieji atsako už jų buvimo tardymo izoliatoriuose metu valstybei padarytą žalą:

1) už žalą, padarytą atliekant darbinės pareigas, – tiek, kokio dydžio žalos atlyginimą nustato Lietuvos Respublikos darbo įstatymai;

2) už žalą, padarytą kitokiais veiksmais, – tiek, kokio dydžio žalos atlyginimą nustato Civilinis kodeksas.

2. Suimtųjų valstybei padarytos žalos atlyginimas išieškomas motyvuotu tardymo izoliatoriaus direktoriaus nutarimu, jeigu žalos dydis neviršija suimtojo asmeninėje sąskaitoje esančios pinigų sumos. Apie išieškojimą suimtajam pranešama pasirašytinai. Kitais atvejais žalos atlyginimas išieškomas bendrais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais ir tvarka.

3. Valstybei padarytos žalos atlyginimo dalis, kurios pagal tardymo izoliatoriaus direktoriaus nutarimą išieškoti žalos atlyginimą paleistas iš tardymo izoliatoriaus asmuo iki galo neatlygino, išieškoma Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

KETVIRTASIS SKIRSNIS**SUIMTŲJŲ UŽIMTUMAS IR JŲ SOCIALINIŲ POREIKIŲ TENKINIMAS****40 straipsnis. Suimtųjų įtraukimas į darbą**

1. Tardymo izoliatoriuose, jei yra galimybė dirbti, suimtieji gali dirbti tik jų rašytiniu prašymu ir šių suimtųjų ikiteisminiam tyrimui vadovaujančio ar jį atliekančio prokuroro arba teismo, kurio žinioje yra byla, rašytiniu sutikimu. Jei ikiteisminiam tyrimui vadovaujantis ar jį atliekantis prokuroras arba teismas, kurio žinioje yra byla, nesutinka leisti suimtajam dirbti, suimtajam ir tardymo izoliatoriaus administracijai turi būti pateikiamas motyvuotas sprendimas. Šio įstatymo 12 straipsnio 2 dalies 1, 2 ir 4 punktuose nurodytiems asmenims, norintiems dirbti, nereikia gauti ikiteisminiam tyrimui vadovaujančio ar jį atliekančio prokuroro arba teismo, kurio žinioje yra byla, rašytinio sutikimo.

2. Suimtieji gali dirbti tik tardymo izoliatoriaus teritorijoje ir turi būti užtikrintas šio įstatymo 10 straipsnio reikalavimų vykdymas.

3. Tardymo izoliatoriuose laikomiems asmenims draudžiama dirbti darbus ir eiti pareigas, nustatytas Bausmių vykdymo kodekso 2 priede.

4. Suimtiesiems nustatoma ne ilgesnė kaip aštuonių valandų darbo diena. Darbo (pamainos) pradžią ir pabaigą nustato tardymo izoliatoriaus direktorius, vadovaudamasis šio įstatymo 11 straipsnio 6 dalies nuostatomis. Suimtiesiems suteikiamos dvi poilsio dienos per savaitę. Dirbti negali būti skiriama švenčių ir poilsio dienomis. Suimtųjų darbas organizuojamas remiantis darbuotojų saugą ir sveikatą reglamentuojančiais teisės aktais.

5. Suimtieji valstybiniu socialiniu draudimu nedraudžiami, išskyrus Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytą nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinį draudimą. Suimtieji gali draustis savanorišku valstybiniu socialiniu draudimu nustatyta tvarka arba sudaryti pensijos sutartis su pensijų fondais įstatymų nustatyta tvarka ir sąlygomis.

6. Už suimtųjų darbą apmokama atsižvelgiant į jo kiekį ir kokybę Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

7. Suimtieji, kurie tardymo izoliatoriuose dirbdami neteko darbingumo, turi teisę į žalos atlyginimą Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

41 straipsnis. Suimtųjų bendrasis ugdymas

1. Tardymo izoliatoriuose organizuojamas suimtųjų iki šešiolikos metų bendrasis ugdymas.

2. Vyresnių negu šešiolikos metų suimtųjų bendrasis ugdymas organizuojamas rašytiniu jų prašymu ir tardymo izoliatoriaus administracijos sutikimu.

3. Suimtųjų bendrojo ugdymo tardymo izoliatoriuose tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Suimtųjų bendrąjį ugdymą organizuoja savivaldybė, kurios teritorijoje yra tardymo izoliatorius.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1819](#), 2015-06-23, paskelbta TAR 2015-07-07, i. k. 2015-11074

42 straipsnis. Socialinis darbas ir užimtumas

1. Socialinį darbą su suimtaisiais ir jų užimtumą organizuoja tardymo izoliatorių administracija.

2. Pagrindinės užimtumo formos yra šios:

- 1) socialinis ir teisinis švietimas;
- 2) suimtųjų socialinių ir dvasinių poreikių tenkinimas;
- 3) pagalba sprendžiant suimtųjų problemas;
- 4) kultūros, sporto ir kiti renginiai.

3. Socialinis darbas su suimtaisiais ir jų užimtumas, kai tai būtina, organizuojamas laikantis šio įstatymo 10 straipsnyje nustatytų reikalavimų.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1819](#), 2015-06-23, paskelbta TAR 2015-07-07, i. k. 2015-11074

43 straipsnis. Tardymo izoliatorių psichologinės tarnybos

1. Tardymo izoliatoriuose veikia psichologinės tarnybos. Šių tarnybų veiklos pagrindinės kryptys yra šios:

- 1) suimtojo asmenybės tyrimas ir individualaus psichologinių konsultacijų poreikio nustatymas;
- 2) suimtųjų psichologinis konsultavimas;
- 3) suimtųjų ir nuteistųjų psichologinių charakteristikų rengimas ir pateikimas tardymo izoliatoriaus administracijai.

2. Tardymo izoliatorių psichologinių tarnybų struktūrą, darbo tvarką nustato teisingumo ministras.

PENKTASIS SKIRSNIS

SUIMTŲJŲ MATERIALINIS BUITINIS APRŪPINIMAS IR SVEIKATOS PRIEŽIŪRA

44 straipsnis. Suimtųjų materialinis buitinis aprūpinimas

1. Suimtiesiems užtikrinamos gyvenamųjų patalpų ir buities sąlygos, atitinkančios Lietuvos Respublikos higienos normas. Nėščioms moterims, nepilnamečiams, neįgaliesiems ir ligoniams sudaromos geresnės gyvenamųjų patalpų ir buities sąlygos. Nėščioms moterims pagal gydytojų komisijos išvadą leidžiama gauti pašto ar perduodamų maisto produktų siuntinių; jų svorį ir periodiškumą nustato Kalėjimų departamento direktorius.

2. Kiekvienam suimtajam nemokamai suteikiama atskira miegamoji vieta ir patalynė. Suimtieji gali naudotis savo patalynė (išskyrus antklodę, čiužinį ir pagalvę), jeigu to pageidauja.

3. Suimtieji, kurie neturi savo drabužių ir avalynės, nemokamai aprūpinami drabužiais ir avalyne pagal sezoną.

4. Ne rečiau kaip kartą per savaitę suimtiesiems turi būti suteikta galimybė pasinaudoti pirtimi arba dušu ir gauti išskalbtą patalynę (išskyrus antklodę, čiužinį ir pagalvę) ir apatinius drabužius. Suimtiesiems jų pageidavimu turi būti suteikta galimybė ne dažniau kaip du kartus per mėnesį pasinaudoti kirpėjo paslaugomis.

5. Suimtiesiems tiekiamas maistas turi atitikti fiziologines mitybos normas ir, kiek tai įmanoma, jų religinius įsitikinimus, o suimtiesiems, kuriems dėl medicininių priežasčių paskirtas racionalus maitinimas, – racionalaus maitinimo normas. Maistu suimtieji aprūpinami nemokamai.

6. Suimtųjų mitybos ir materialinio aprūpinimo normas nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1819](#), 2015-06-23, paskelbta TAR 2015-07-07, i. k. 2015-11074

45 straipsnis. Suimtųjų sveikatos priežiūra

1. Asmens sveikatos priežiūra tardymo izoliatoriuose organizuojama ir atliekama įstatymų nustatyta tvarka. Suimtiesiems turi būti užtikrintas tokios pat kokybės ir lygio gydymas kaip ir laisvėje esantiems asmenims.

2. Tardymo izoliatoriuose veikia asmens sveikatos priežiūros tarnybos. Šių tarnybų struktūrą ir darbo tvarką nustato sveikatos apsaugos ir teisingumo ministrai.

3. Privaloma nuodugniai patikrinti naujų į tardymo izoliatorių priimtų asmenų sveikatos būklę.

4. Suimtajam reikalinga būtinoji medicinos pagalba, kurią suteikti laisvės atėmimo vietų ligoninėje nėra galimybių, gali būti teikiama valstybės arba savivaldybių asmens sveikatos priežiūros įstaigose užtikrinant suimtojo apsaugą. Šios pagalbos teikimo tvarką nustato sveikatos apsaugos ir teisingumo ministrai.

IV SKYRIUS SUIMTŲJŲ PALEIDIMAS IŠ TARDYMO IZOLIATORIŲ

46 straipsnis. Suimtųjų laikymo tardymo izoliatoriuose trukmė

Asmenys, kuriems paskirtas suėmimas, tardymo izoliatoriuose negali būti laikomi ilgiau negu teismo nutartyse nustatytą terminą.

47 straipsnis. Suimtųjų paleidimo iš tardymo izoliatorių pagrindai

Suimtųjų paleidimo iš tardymo izoliatorių pagrindai yra šie:

- 1) suėmimo panaikinimas;
- 2) suėmimo pakeitimas kita kardomąja priemone;
- 3) pasibaigęs paskirto suėmimo terminas, jeigu jis nepratęstas įstatymų nustatyta tvarka.

48 straipsnis. Suimtųjų paleidimo iš tardymo izoliatorių tvarka

1. Nuosprendis, nutartis arba nutarimas dėl suimtojo paleidimo vykdomi nedelsiant, kai tik juos gauna tardymo izoliatoriaus administracija.

2. Pasibaigus suėmimo terminui, tardymo izoliatoriaus direktorius arba jį pavaduojantis pareigūnas privalo savo nutarimu paleisti suimtąjį ir apie tai pranešti šio asmens nusikalstamą veiką tiriančiam pareigūnui ar prokurorui arba teismui, kurio žinioje yra byla. Jei suimtasis prašo, nustatyta tvarka tardymo izoliatoriaus administracija privalo leisti suimtajam pranešti telefonu sutuoktiniui ar artimiesiems giminiams apie jo paleidimą.

3. Paleidžiamiesiems asmenims paleidimo dieną pasirašytinai išduodami asmens dokumentai ir daiktai, asmeninėje sąskaitoje turimi pinigai, taip pat išbūtą suėmimo laiką liudijantys dokumentai.

4. Paleidžiamo asmens prašymu charakteristika išsiunčiama jo nurodytai institucijai.

5. Tardymo izoliatoriaus direktorius ar jo įgaliotas pareigūnas privalo išaiškinti paleidžiamam asmeniui jo teises ir pareigas.

6. Paleidžiami nepilnamečiai pasiunčiami pas tėvus arba globėjus (rūpintojus) ar artimuosius giminaičius. Nepilnamečius privalo lydėti tardymo izoliatoriaus darbuotojas arba tėvai, globėjai (rūpintojai) ar artimieji giminaičiai.

7. Jeigu tardymo izoliatoriaus administracija yra gavusi pažymą, kad nukentėjusysis pageidauja būti informuotas apie būsimą suimtojo paleidimą į laisvę, tardymo izoliatoriaus direktorius privalo pranešti nukentėjusiajam apie suimtojo paleidimą. Nukentėjusiajam apie suimtojo paleidimą į laisvę pranešama ne vėliau kaip likus vienai dienai iki suimtojo paleidimo dienos. Tais atvejais, kai suimtasis iš tardymo izoliatoriaus turi būti paleidžiamas tuoj po to, kai gaunamas nuosprendis, nutartis ar nutarimas dėl suimtojo paleidimo, nukentėjusiajam pranešama iš karto po suimtojo paleidimo.

8. Paleidžiami asmenys, kurie asmeninėse sąskaitose neturi lėšų, aprūpinami viešojo transporto bilietais kelionei iki gyvenamosios vietos Lietuvos Respublikos teritorijoje. Paleidžiami asmenys, kurie neturi pagal sezoną reikiamų drabužių, avalynės ir lėšų jiems įsigyti, drabužiais ir avalyne pagal sezoną aprūpinami nemokamai.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XII-1819](#), 2015-06-23, paskelbta TAR 2015-07-07, i. k. 2015-11074

V SKYRIUS PAREIGŪNŲ VEIKSMŲ IR SPRENDIMŲ APSKUNDIMAS

49 straipsnis. Pareigūnų veiksmų ir sprendimų apskundimas

1. Tardymo izoliatorių pareigūnų veiksmai ir sprendimai skundžiami Bausmių vykdymo kodekso 183 straipsnyje nustatyta tvarka.

2. Ikiteisminio tyrimo pareigūnų, prokurorų ir teisėjų veiksmai ir sprendimai skundžiami Baudžiamojo proceso kodekso ar kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Lietuvos Respublikos
suėmimo vykdymo įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

2001 m. kovo 15 d. Tarybos pagrindų sprendimas 2001/220/TVR dėl nukentėjusiųjų padėties baudžiamosiose bylose (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 19 skyrius, 4 tomas, p. 72).

Priedo pakeitimai:

Nr. [VIII-1424](#), 1999-11-16, Žin., 1999, Nr. 102-2922 (1999-12-01), i. k. 0991010ISTAI-1424

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-1348](#), 1996-05-28, Žin., 1996, Nr. 53-1249 (1996-06-05), i. k. 0961010ISTA00I-1348

Lietuvos Respublikos kardomojo kalnimo įstatymo 6, 9 ir 35 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-151](#), 1997-03-25, Žin., 1997, Nr. 30-707 (1997-04-09), i. k. 0971010ISTAVIII-151

Lietuvos Respublikos kardomojo kalnimo įstatymo 32 ir 33 straipsnių pakeitimo įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1424](#), 1999-11-16, Žin., 1999, Nr. 102-2922 (1999-12-01), i. k. 0991010ISTAI-1424

Lietuvos Respublikos kardomojo kalnimo įstatymo 5 straipsnio ir 1 priedėlio pakeitimo įstatymas

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1634](#), 2000-04-18, Žin., 2000, Nr. 39-1090 (2000-05-12), i. k. 1001010ISTAI-1634

Lietuvos Respublikos kardomojo kalnimo įstatymo 5, 15, 19, 32 ir 33 straipsnių pakeitimo įstatymas

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-431](#), 2001-07-05, Žin., 2001, Nr. 62-2230 (2001-07-18), i. k. 1011010ISTA00IX-431

Lietuvos Respublikos kardomojo kalnimo įstatymo 10, 15, 18 straipsnių bei 1 priedėlio pakeitimo ir papildymo įstatymas

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2058](#), 2004-03-16, Žin., 2004, Nr. 47-1549 (2004-03-30), i. k. 1041010ISTA0IX-2058

Lietuvos Respublikos kardomojo kalnimo įstatymo 18 straipsnio pakeitimo įstatymas

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-636](#), 2006-06-01, Žin., 2006, Nr. 68-2494 (2006-06-17), i. k. 1061010ISTA000X-636

Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso, Bausmių vykdymo kodekso ir Kardomojo kalnimo įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymas

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1660](#), 2008-07-01, Žin., 2008, Nr. 81-3172 (2008-07-17), i. k. 1081010ISTA00X-1660

Lietuvos Respublikos kardomojo kalnimo įstatymo pakeitimo įstatymas

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-2247](#), 2012-10-02, Žin., 2012, Nr. 122-6106 (2012-10-20), i. k. 1121010ISTA0XI-2247

Lietuvos Respublikos suėmimo vykdymo įstatymo 10 straipsnio pakeitimo įstatymas

10.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1819](#), 2015-06-23, paskelbta TAR 2015-07-07, i. k. 2015-11074

Lietuvos Respublikos suėmimo vykdymo įstatymo Nr. I-1175 2, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 22, 23, 24, 27, 28, 30, 32, 34, 37, 38, 41, 42, 44 ir 48 straipsnių pakeitimo įstatymas